

РЪДИАРД КИПЛИНГ КАК БЕШЕ НАПИСАНО ПЪРВОТО ПИСМО

Превод от английски: Валери Петров, 1996

chitanka.info

Живееше някога в много ранните времена един човек от Неолита, което значи от Каменния век. Той не беше нито от Ютите, нито от Англите, нито от Дравидите, макар че би могъл да принадлежи към някое от тези древни племена; но това за нас няма значение. Той беше просто един Първобитен човек, живееше пещерно в една пещера, ходеше почти гол, не знаеше да чете и да пише и беше напълно щастлив, освен когато усещаше глад. Името му беше Тегумай Бопсулай, което значеше „Мъжът-който-не-прави-прибързана-крачка“; но ние, о, мое Безценно съкровище, ще го наричаме само Тегумай за по-късо. Жена му пък се казваше Тешумай Тевиндро, което значеше „Жената-която-задава-голям-брой-въпроси“; но ние, о, мое Безценно съкровище, за по-късо ще я наричаме само Тешумай. А името на малкото им дете-дъщеря беше Тефимай Металумай, което означаваше „Малко-същество-с-лошо-възпитание-което-трябва-да-се-тупа-често“; но аз ще я наричам Тефи. И тя беше Безценното съкровище на татко си и Безценното съкровище на майка си и затова те я тупаха много порядко, отколкото би било полезно за нея. И тъй тримата си живееха щастливо. Веднага щом се научи да ходи, Тефи започна да върви по петите на татко си Тегумай, където и да идеше той, и понякога двамата се връщаха в пещерата чак когато огладняваха; и тогава Тешумай Тевиндро казваше:

— Къде пак сте скитосвали, та сте се омърляли така до ушите? Наистина, о, мой Тегумай, ти не си по-добър от моята Тефи!

А сега слушай и внимавай!

Един ден Тегумай Бопсулай се отправи през бобровото блато към реката Вагай, за да убие с копието си някой и друг шаран за обяд; и Тефи тръгна с него. Копието на Тегумай беше дървено, с острие от зъби на акула; беше хубаво копие, но при едно хвърляне се удари силно о каменистото речно дъно и се счупи през средата. Те бяха на много километри от дома си (разбира се, бяха си сложили закуска в една торбичка), а пък Тегумай беше забравил да си вземе запасното копие.

— Добре се наредихме — каза той. — Не съм ударил още ни една риба, а това ще ми вземе половината ден да го поправам!

— Черното ти копие е вкъщи, Татко — каза Тефи. — Ще изтичам до Пещерата и ще го взема от Мама.

— Далече е за твоите къси краченца — каза Тегумай. — И освен това можеш да паднеш в бобровото блато и да се удавиш. Не, ще трябва тук да се оправяме някак си.

Той седна, измъкна своята кожена ремонтна торбичка (в нея имаше жили от северен елен, разни ремъчета, бучки от борова смола и парченце пчелен восък) и почна да поправя копието си. Тефи седна до него с крачета във водата, подпряла брадичка, и почна усилено да мисли. После каза:

— А, Татко? Не е ли много гадно, дето ти и аз не знаем да пишем? Ако знаехме, щяхме да напишем да ни пратят другото копие.

— Тефи — каза Тегумай, — колко пъти съм ти повтарял да не говориш на уличен език? „Гадно“ не е хубава дума. А по принцип си права: би било удобно, да можехме да пратим по някого бележка до вкъщи.

Докато си говореха така, на реката излезе един Чужд човек, който беше от далечното племе на Теварците и не разбираше нито дума от езика на Тегумайците. Той застана край брега и се усмихна на Тефи, защото Теварците са изобщо учтиви и защото и той си имаше вкъщи едно дете-дъщеря. Тегумай в това време беше измъкнал кълбенце еленови жили от торбичката си и започваше да пристяга едно към друго двете парчета на копието.

— Ела насам! — каза Тефи на Чуждия човек. — Знаеш ли къде живее Мама?

Но Чуждият човек каза само: „А?“, защото — както ти казах — беше Теварец.

— Какъв шаран! — каза Тефи и тропна ядосано с краче; но това всъщност се отнасяше до един истински голям шаран, който се беше мярнал в реката тъкмо когато Татко ѝ не можеше да използва копието си.

— Не досаждай на големите! — каза Тегумай, така зает с поправката, че не можеше да се обърне.

— Аз не му досаждам — каза Тефи. — Само искам той да направи каквото му казвам, а пък той не иска да разбере.

— Тогава не досаждай на мен! — каза Тегумай, с уста, пълна с краища на еленови жили, като продължаваше да омотава и затяга двете парчета на копието.

Чуждият човек (той беше истински Теварец) седна на тревата и Тефи му показа какво правеше Татко й. Чуждият човек си помисли: „Това дете е много чудно дете. То ми се мръщи и тропа с краче. Навярно е дете-дъщеря на този Голям вожд, който трябва да е много знаменит, щом не ми обръща никакво внимание.“ И той се усмихна още по-любезно.

— Разбираш ли? — каза Тефи. — Аз искам ти да отидеш при Мама — защото краката ти са по-дълги от моите и защото няма да паднеш в бобровото блато — и да поискаш от нея другото копие на Татко, онова черното, дете виси над огнището!

Чуждият човек (А той беше истински Теварец) си помисли: „Това дете е много, много чудно дете. То маха с ръчички и ми вика, но аз не разбирам нищо от това, което иска да ми каже. Все пак, ако не направя онова, което иска, страх ме е, че този надменен Вожд, този «Мъж-който-обръща-гръб-на-госта-си», ще се разгневи.“ И той стана, откъсна голямо парче кора от близката бреза и го подаде на Тефи. С това искаше да й каже, че сърцето му е бяло като брезова кора и че не мисли зло никому. Но Тефи го разбра малко иначе.

— А! — каза тя. — Ти искаш маминия адрес? Разбира се, аз не знам да пиша, но мога да рисувам, когато имам нещо остро, за да драскам с него. Дай ми, моля ти се, този зъб от акула, който виси на огърлицата ти!

Чуждият човек (а т о й беше истински Теварец) не отговори нищо и затова Тефи посегна с мъничката си ръчичка и дръпна огърлицата от мъниста, семена и зъби на акула, която висеше на врата му.

Чуждият човек (а той беше истински Теварец) си помисли: „Това дете е много, много чудно дете. Зъбът от акула, който виси на огърлицата ми, е омагьосан и много пъти са ми казвали, че ако някой го пипне без мое разрешение, веднага ще се подуе и дори ще се пукне. Но това дете нито се пукна, нито се поду. А този важен Вожд, този «Мъж-който-си-гледа-усърдно-работата», не ми обръща никакво внимание и не изглежда уплашен от това, че дъщеря му може да се подуе и дори да се пукне. Ще трябва да бъда още по-любезен.“

И той даде на Тефи своя акулов зъб и тя легна по коремче с крачетата във въздуха, както някои други дечица лягат на пода в гостната, когато искат да рисуват картинки, и каза:

— Сега ще ти нарисувам всичко съвсем ясно. Можеш да гледаш през рамото ми, само внимавай да не ме бутнеш. Първо ще нарисувам как Татко лови риба. Не си прилича много, но Мама ще го познае, че е той, защото съм нарисувала копието му счупено. А сега ще нарисувам другото копие, черното, което му трябва. Излезе, като че ли се забожда в гърба на Татко, но то е, защото зъбът се хлъзна и кората е мъничка. Това е копието, което искам ти да донесеш; затова ще нарисувам себе си как ти обяснявам. Косата ми не е такава щръкнала, но тъй по-лесно се рисува. А тука ще те нарисувам тебе. Аз те намирам много красив, но не мога хубаво да рисувам и затова, моля те, да не се обиждаш. Не си обижден, нали?

Чуждият човек (а той беше *истински* Теварец) се усмихна. Той си мислеше: „Някъде се готви голяма битка и това необикновено дете, което пипа моя омагьосан зъб от акула, без да се пукне и дори без да се подуе, ми казва да извикам на помощ племето на Великия вожд. Той сто на сто е Велик вожд, иначе досега да ме е забелязал.“

— Ето виж — каза Тефи, като натискаше по кората и от това зъбът скриптеше не твърде приятно, — тук съм нарисувала теб как държиш копието, което трябва на Татко, за да не забравиш да го донесеш. Сега ще ти начертая как да намериш маминия адрес. Ще вървиш по равното, докато стигнеш две дървета (ето ги), после ще се изкачиш по един хълм (ето го и хълма) и след това ще преминеш едно боброво блато, пълно с бобри. Не ги нарисувах целите, а само до шиите, защото не мога да рисувам бобри; и без това, като минеш, ще им видиш само главите. И внимавай да не паднеш в блатото. Нашата пещера е веднага след него. Тя не е толкоз висока като хълма, но аз не мога да рисувам нещата мънички. Това е Мама пред нея. Тя е много красива, по-красива от всички други майки, но няма да се сърди, че съм я нарисувала такава грозна. Защото тя се радва, че мога да рисувам. А тук — за да помниш все пак — нарисувах копието, което трябва на Татко. Направила съм го вън от пещерата, макар че то е вътре. Но ти ще покажеш тази рисунка на Мама и тя ще ти го даде. Нарисувала съм я с вдигнати ръце, защото знам, че ще се зарадва, като те види. Нали е хубава рисунката ми? И разбра ли я цялата, или да ти я разкажа пак?

Чуждият човек (а той беше *истински* Теварец) погледна рисунката и закима бързо-бързо с глава. Той си мислеше: „Ако не

доведа на помощ племето на този Велик вожд, той ще бъде убит от своите врагове, които пълзят към него с копията си от всички страни. Сега разбрах защо Великият вожд се преструва, че не ме забелязва: бои се, че враговете му го следят от храстите и ще видят как ми предава своето съобщение. Затова ми е обърнал гръб и оставя това необикновено дете да ми рисува на картинка неговите затруднения. Ще изтичам да извикам на помощ племето му!“ И без дори да попита Тефи за пътя, той изхвърча като вятър през храстите, с брезовата кора в ръка. А Тефи си седна пак, доволна от стореното.

А това тука е рисунката ѝ.

— Какво направи, Тефи? — каза Тегумай. Той беше завършил поправката на копието си и внимателно го размахваше насам-натам.

— Това е тайна, Татенце. Ще ти кажа само, че навредих нещо — каза Тефи (разбира се, тя искаше да каже „наредих“). — Ако не ме питаш, след малко ще узнаеш сам и много ще се изненадаш. Само да знаеш колко ще се изненадаш, Татенце! Обещай ми, че ще се изненадаш!

— Обещавам ти — каза Тегумай и започна да лови риба.

Чуждият човек (надявам се, ти помниш, че той беше Теварец) пробяга доста километри с рисунката и случайно срещна точно Тешумай Тевиндро, когато тя разговаряше пред входа на Пещерата си с няколко Предисторически госпожи, които беше поканила на малка първобитна закуска. Тефи приличаше много на Тешумай, особено в горната част на лицето и в очите, и затова Чуждият човек — като истински Теварец — се усмихна любезно и ѝ подаде брезовата кора. Той едва дишаше от многото бързане, а краката му бяха изподраскани от къпините; и все пак се стараеше да бъде учтив.

Но щом зърна рисунката, Тешумай изпищя до небето и се хвърли върху Чуждия човек. Другите Предисторически госпожи, сякаш това чакаха, веднага го повалиха на земята и седнаха върху му в редица, една до друга (те бяха шест на брой), докато Тешумай му скубеше косата.

— Всичко е ясно! — плачеше тя. — Този Чужд човек е пробол моя Тегумай с няколко копия и е уплашил бедната ми Тефи, тъй че косите ѝ са се изправили! И това не му стига, ами е донесъл тази ужасна рисунка, за да ми покаже как е извършил злодейството! Вижте! — И тя показва рисунката на шестте Предисторически госпожи, които търпеливо седяха върху Чуждия човек. — Ето го моя Тегумай със счупена ръка! А това е едно копие, което го е проболо откъм гърба! А този мъж се готви да хвърли копието си върху него! А тук още един се цели в него от една Пещера! А тука цяла шайка от врагове (това бяха всъщност бобрите на Тефи, но те приличаха повече на човеци) — се готвят да го нападнат откъм гърба! Ах, не е ли ужасно?

— Невероятно ужасно! — казаха Предисторическите госпожи и намазаха косата на Чуждия човек с кал (от което той остана много учуден), а след това удариха Ехтящия племенен барабан и събраха всички вождове от племето на Тегумайците, и всеки водеше с него си своите хетмани и негуси, наместници и заместници, без да смятаме разните магьосници, баячи, шамани, жреци, жрици и жиу-жици. И

всички те се събраха и решиха, че преди да му отсекаат главата, Чуждият човек трябва да ги заведе до реката и да им покаже къде е скрил нещастната Тефи.

Междувременно Чуждият човек (макар и Теварец) беше започнал да се ядосва на Господжите. Те му бяха намазали косата с кал; бяха го влачили по грапави камъни; бяха сядали (на брой шест) върху него; бяха го пухали и тупали, така че дъх не му беше останал; и макар да не разбираше езика им, той беше почти сигурен, че думите, които му отправяха, не бяха уместни в устата на истински господжи от елита на Неолита, тоест от Горния обществен слой на Каменния век. Но въпреки това той не каза нищо и когато цялото Тегумайско племе се събра, той го заведе до брега на реката Вагай и там те видяха как Тефи си плетеше венчета от маргаритки, а баща ѝ нанизваше малки шарани с поправеното си копие.

— Бързо се върна — каза Тефи. — Но защо си довел толкова хора? Татенце, това е моята изненада. Изненадан ли си, Татенце?

— Много — каза Тегумай. — Но твоята изненада ми развали целия риболов за деня. Виж, цялото ни мило, спокойно, тихо, кротко племе е тук, Тефи!

И това беше самата истина. Най-отпред вървяха Тешумай Тевиндро и Предисторическите господжи, хванали здраво Чуждия човек, чиято коса беше натъпкана с кал (въпреки че беше Теварец). Зад тях крачеха Върховният вожд, Заместник-вождът и Помощник-вождът (въоръжени до горните зъби), после Хетманите, Негусите и Главатарите, водещи съответните отряди с ремъци и кремъци, патрули със зъби от акули и полкове с мазурки и стрели. Следваха обозите с бонзите (и те въоръжени до кътниците), а след тях по йерархически ред цялото Племе: като почнеш от най-висшите собственици на четири пещери (по една за всяко годишно време), на частен еленов впряг и на два рибника за съомга, и стигнеш до простите дебелочелюстни феодали, ползващи половин меча кожа и спално място на седем метра от общия огън; следвани от техните крепостни, с доживотно право на един индивидуален непрехвърляем върху наследниците остърган кокал. (Хубави възрастни думи, нали, о, мое Безценно съкровище?) И всичко това скачаше и крещеше и изплаши всяка рибка на двадесет километра нагоре и надолу по реката. Тегумай благодари на всички тях с едно гладко предисторическо приветствие.

Тогава Тешумай Тевиндро изтича напред, прегърна силно своята Тефи и я обсипа с целувки и милувки. Но Върховният вожд на Тегумайското племе сграбчи Тегумай за украсата му от пера и здравата разклати главата му.

— Казвай! Казвай! Казвай! — извика цялото Племя на Тегумайците.

— О, божествени сили! — каза Тегумай. — Върховни вожде, остави перата ми на мира! Не може ли човек да си счупи копието за шарани, без целият окръг да му се изсипе на помощ? Не съм виждал друго Племя така да си тика носа в чуждите работи!

— И пак не сте донесли татковото черно копие! — каза Тефи. — А какво правите на моя Чужд човек?

Те го бяхтаха на смени от по двама, трима и дори десетина, тъй че очите му се въртяха на всички страни. Той само пъшкаше и сочеше към Тефи.

— Къде са лошите хора, които са ви нападнали с копията си, скъпи мои? — каза Тешумай Тевиндро.

— Никой не ни е нападал — каза Тегумай. — От тази сутрин тук не се е мяркал друг, освен този нещастник, когото вие се опитвате да пребиете. Болни ли сте, или не сте здрави, о, хора от Племето на Тегумайците?

— Той ни донесе една ужасна рисунка — каза Върховният вожд. — Една рисунка, в която ти се виждаш целият набоден с копия.

— Аз... тя... сигурно това е рисунката, която аз му дадох — каза Тефи, като се чувстваше малко неловко.

— Тиийи? — изрева Племето на Тегумайците в един глас. — Ти ли, „Малко-същество-с-лошо-възпитание-което-трябва-да-се-тупа-често“? Ти ли?

— Тефенце мило, боя се, че ни чакат неприятности — каза Тегумай и прегърна своето дете-дъщеря, тъй че тя веднага престана да се плаши.

— Казвай! Казвай! Казвай! — извика Върховният вожд на Племето на Тегумайците и подскочи на един крак.

— Аз исках Чуждият човек да донесе копието на Татко и затова го нарисувах — каза Тефи. — Те не са много копия, а само едно; аз го нарисувах три пъти, за да не го забрави. Нямахме място на брезовата кора и затова заприлича, като че ли е ударило Татко. А тези, дете Мама

казва, че са лоши хора, са моите бобри. Аз ги нарисувах, за да покажа на Чуждия човек къде да мине през блатото. Направих Мама пред нашата Пещера да се радва, защото Чуждият човек беше много мил, а пък вие сте най-глупавите хора на света! Защо сте му намазали косата с кал? Веднага да му я измиете!

Дълго време никой не продума дума. Всички стояха като занемели, докато най-сетне Върховният вожд прихна да се смее. Тогава се разсмя и Чуждият човек (нали беше Теварец). След това се разсмя и Тегумай, и то така, че падна по гръб на брега. А след него се разсмя, шумно и гръмко, цялото Племя. Не се разсмяха само Тешумай Тевиндро и Предисторическите госпожи. Всяка от тях беше много любезна към своя съпруг и само му каза: „Идиот!“

Тогава Върховният вожд на Племето на Тегумайците извика, каза и запя:

— О, „Малко-същество-с-лошо-възпитание-което-трябва-да-се-ступа-често“, ти си направило велико откритие!

— Аз без да искам! — каза Тефи. — Аз само заради черното татково копие!

— Няма значение! — каза Върховният вожд. — Това е велико откритие и някой ден човеците ще го назоват „Писмо“. Сега-засега ние ще си изпращаме само рисунки, а — както сами имахме възможност да се убедим — рисунките понякога се разбират неправилно; но ще дойде време, о, дъще на Тегумайското племе, когато ние ще измислим буквите и ще можем с тях да четем и пишем, тоест да си изпращаме мисли без опасност от недоразумения. Нека Предисторическите госпожи измият косата на Чуждия човек от калта!

— Поне това направете! — каза Тефи. — Защото виждам, че макар да сте донесли всички копия на Племето, точно запасното на Татко ми сте забравили!

Тогава Върховният вожд извика, каза и запя:

— Мила Тефи, следващия път, когато ще ни пишеш писмо-рисунка, по-добре ще е да ни го пращаш по човек, който говори езика ни, за да може да ни обясни какво означава. Аз самият не ти се сърдя, защото съм Върховен вожд, но както виждаш, една грешка обърква живота на Племето и се отразява неблагоприятно върху чужденците.

Тогава те приеха в Тегумайското племе Чуждия човек (макар да беше истински Теварец), защото, като човек с добро възпитание, не

беше направил голям въпрос от това, че Предисторическите госпожи му бяха намазали косата с кал. Но от този ден до днес (и мисля, че това е все по вина на Тефи) много малко деца обичат да се учат да четат и пишат. Повечето предпочитат да рисуват картинки и да си играят там, дето татковците им работят — точно като Тефи.

* * *

*Където струите на Уей
край хълма Мероу шумолят,
ветрец тревата щом развей,
следи личат от древен път.
Тук нашите деди преди
посрещали са отдалеч
търговци с къдрави бради
и странна финикийска реч;
и тук са сбирали съвет
по древния си обичай
и сменяли янтар за мед
и пъстри гривни за калай.
Но много, много преди тях
из тези същите места
звънял е Тефиният смях
сред напрати и сред листа.
Тогава в днешен Бродстонбрук
строели бобри язовир
и мечки идели дотук
от главния площад на Шийр.
Навярно Уей (преди Вагай)
по-буйна е била тогаз...
но и родът на Тегумай
май по-красив е бил от нас!*

Това е приказката за Тефимай Металумай, изрисувана преди много време от древните Народи върху един слонски бивен зъб (така се наричат двата дълги зъба на Слона). Който е прочел приказката или са му я прочели, може да се увери, че тя е разказана върху слонския зъб отначало докрай. Този зъб е бил част от стара бойна тръба на племето на Тегумайците. Рисунките са били издълбани с игла или нещо такова, а след това запълнени с черен восък; но разделящите черти и петте кръгчета в долната част са запълнени с червен восък. Когато тръбата е била нова, тя е била украсена на единия си край с плетеница от мъниста, раковини и скъпоценни камъни. Но сега от плетеницата е останало само това, което се вижда на рисунката. Буквите около слонския бивен зъб са Магия, написана с Руническо писмо^[1], и ако ги разчетеш, можеш да откриеш нещо ново. Зъбът е от слонова кост и е много пожълтял и издраскан. Той е 60 см дълъг и 60 см в обиколка. Тежи 5 кг и 200 г.

[1] *Руническо писмо* — това е една стара, забравена азбука, на която много отдавна са писали племената от Северна Европа. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.